

sebna pomoć Ministarstva poljoprivrede, budući praktikanti i onako imaju potpunu opskrbu (stan, hranu, pranje rublja i sl.), a osim toga još i nagradu u novcu, koja se kreće, kao što je spomenuto od 330 do 660 dinara mjesečno. Od te nagrade može si svaki uštediti iznos potreban za pokriće troškova za povratak kući.

Praktikanti moraju da rade u gospodarstvu sve poslove kao i ostali ukućani, a osim toga moraju da se uljudno ponašaju, da su gospodaru odani, da imaju volju za rad, da su štedljivi i slično. Takve praktikante nagrađuje gospodar familijarnim postupkom. U nedelju i blag dane praktikanti imaju prilike da prave stručne izlete. Najveći dio poslodavaca daje svojim praktikantima prilike da posjećuju izložbe, stočne sajmove, seljačke sastanke i sl.

Praktikanti, koji budu odabrani za polazak, trebat će da podju početkom mjeseca travnja (aprila) i da ostanu ondje do mjeseca listopada (oktobra) ili studena (novembra). Mjesto pojedinim praktikantima dodjeljuje stanica za posredovanje u namještenju praktikanata u seljačkom Savezu. Kod toga se vodi računa o željama praktikanata u granicama mogućnosti u pogledu veličine posjeda, da li žele raditi na gospodarstvu pretežno stočarskom, ratarskom, vanogradarskom itd.

Praktikanti uposljuju se jedino na onakovim seljačkim gospodarstvima, koja daju jamstvo za dobar prijem, postupak i pouku. Pismeni ugovori nisu se do sada sa praktikantima zaključivali, budući je odnos između poslodavaca i poslodavaca uređen švicarskim zakonodavstvom.

Stanica za posredovanje namještenja praktikanata u Seljačkom Savezu, vrši

nadzor nad onim pripravnicima koje ona namjesti. Pripravnici mogu kod nje da se žale. Napustiti mjesto ili mijenjati ga dozvoljeno je samo uz pristanak stanice.

Organizaciju odabiranja, odašiljanja i nadzor nad ovim praktikantima povjerilo je Ministarstvo poljoprivrede Zavodu za gospodarsku upravu na gospodarsko-šumarskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu (Dr. Poštiću), koji je sa švicarskim Savezom ili bolje rečeno sa g. profesorom Laurom u stalnoj vezi.

Da bi se moglo odlučiti, koga da se pošalje sa punom pomoći, koga sa pomoći za naknadu željezničkih troškova, a koga o njegovom vlastitom trošku, potrebno je da molio:

1. ispune poseban Upitni arak, koji treba pismeno tražiti od zavoda za gospodarsku upravu.

2. prilože bilo izvorne svjedodžbe o svršenim školama, bilo valjano ovjerovljene prepise tih svjedodžaba, sve ovo da pošalju hitno Zavodu za gospodarsku upravu na sveučilištu u Zagrebu.

Upitni arak treba ispuniti potpuno savjesno i točno, naročito treba savjesno ispuniti odnosna poslednja pitanja u pogledu pomoći koju može molio od kuće da dobiva. Svi neće moći dobiti pomoć od Ministarstva, i za to će imati prednost oni, koji ne traže potpuni pomoć od Ministarstva, a pogotovo oni, koji uopće pomoći ne traže.

Ispornost navoda u molbama odnosno upitnim arcima potvrđuju sreski agronomi odnosno uprave poljoprivrednih škola, a po saslušanju općinskih vlasti u koliko je to potrebno.

Radi se na tome, da se na isti način organizuje odašiljanje poljoprivrednih praktikanata i u druge zemlje.

Literatura

Ing. Josip Teržan, Kmetovalčev Svetovalec Ljubljana 1929. U nakladi »Kmetijske Matic« izišla je knjiga pod gornjim naslovom u opsegu od 122 str. oktav formata. Knjiga je urešena brojnim slikama. Podjela materije: Uvodne misli, Narava delo in Kapital, Poljedelska proizvodnja, Živinorejska proizvodnja, Predelovanje zemljedelskih proizvoda, Agrarno-politična vprašanja. Cijena 20 dinara. Narudžbe kod Kmetijske ti-

skovne zadruge v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Dr. A. Tavčar, Variacijona statistika u Eksperimentalnoj Poljoprivredi. (Izdanje Ministarstva Poljoprivrede, Beograd 1929.) U knjizi je prikazan pojam varijabilnosti, te je u kratko izložena teorija varijacijono-statističke metode u obradivanju i interpretiranju podataka dobivenih u poljoprivrednom eksperimentalnom radu. Na rezlutatima svojeg

vlastitog pokusnog rada autor je iznio na vrlo pregledan način glavnije varijacije statističke konstante i razumljivo prikazao, kako se za kvantitativna svojstva zaračunavaju srednja vrijednost, standardna devijacija, varijacioni koeficijent, srednja i vjerojatna pogriješka od srednje vrijednosti, srednja pogriješka diferencije itd. Nadalje je izložena vjerojatna pogriješka od srednje vrijednosti po Petersu i Basselu kao i najnovija metoda od Studenta, za koju izgleda, da će biti od velike važnosti u poljoprivredno eksperimentalnom radu. Posebno poglavlje čini korelacija, regresija kao i izračunavanje pogriješaka za jednu i drugu vrijednost.

U varijacionoj statistici kvalitativnih svojstava opisana je srednja vrijednost, standardna devijacija, izračunavanje srednje pogreške itd.

Izbor pokusnoga polja za sortne kao i gnojibene pokuse u vezi s oblikom i veličinom parcele kao i način, kako se određuje potreban broj repeticija prikazan je vrlo pregledno i iscrpivo, a kraj toga lako shvatljivo, tako da ta knjiga vrlo dobro dolazi svima, koji se bave i interesiraju za poljoprivredno istraživanje. Na svega 62 strane obuhvaćene su sve najvažnije zasade varijacione statistike u koliko imaju primjene u naučnoj poljoprivredi.

Dr. P. Kvakan.

Pokusi sa zaoravanjem stajskog gnoja u Danskoj. (Tab ved Stalgödningens Udbringing. — Meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur 136. Meddelelse. — Tidkrift for Planteavl, 33 Binds, 3. Hæfte.) God. 1925.—26. provedeno je u Danskoj 15 pokusa, po raznim predjelima i raznim tlima, da se ustanovi koliko gubi stajski gnoj, ako se odmah ne zaore, već ako oстане neko vrijeme nezaoran na površini. U usporedbu su došli slijedeći momenti: negnojeno, gnoj odmah zaoran, gnoj zaoran nakon 6 sati, nakon 24 sata i nakon 4 dana. Osim toga je paralelno jedna ploha pognojena samo sa polovinom doze gnoja (koja je gore upotrebljena), zaoran o d m a h. Za žitarice je upotrebjeno 20.000 kg., a za okopavine 40.000 kg. stajskog gnoja po ha.

Pokusi su vrlo precizno provedeni i izradjeni, pa se posve dobro međusobno slažu, kako to pokazuju ogledi na sledeća 3 mjesta, koja će se navesti kao primjer:

1) U A s k o v u na ilovastom tlu gnoj je bio izvežen pod ječam dne 12. aprila 1929.

	Prirod kg zrna po ha	Rela- tivno
Negnojena ploha	23,7	65
1 doza stajskog gnoja odmah zaorana	36,7	100
1 doza stajskog gnoja nakon 6 sati zaor.	35,7	97
1 doza stajskog gnoja nakon 24 sata zaor.	35,3	96
1 doza stajskog gnoja nakon 4 dana zaor.	32,3	88
1/2 doze stajskog gnoja odmah zaorana	32,7	89

2) U T y l s r u p u bio je gnoj izvežen pod zob 7. aprila 1926. pa je pokus dao slijedeće rezultate:

	Prirod kg zrna po ha	Rela- tivno
Negnojena ploha	27,8	78
1 doza stajskog gnoja odmah zaorana	35,7	100
1 doza stajskog gnoja nakon 6 sati zaor.	34,4	97
1 doza stajskog gnoja nakon 24 sati zaor.	33,6	94
1 doza stajskog gnoja nakon 4 dana zaor.	30,5	86
1/2 doze stajskog gnoja odmah zaorana	31,3	88

3) U T y s t o f t u je proveden pokus sa repom i gnoj je izvežen dne 21. novembra 1925. sa slijedećim rezultatom:

	Prirod kž zrna poha	Rela- tivno
Negnojena ploha	597	76
1 doza stajskog gnoja odmah zaorana	787	100
1 doza stajskog gnoja nakon 6 sati zaor.	772	97
1 doza stajskog gnoja nakon 24 sati zaor.	738	94
1 doza stajskog gnoja nakon 4 dana zaor.	688	86
1/2 doze stajskog gnoja odmah zaorana	696	88

Vidimo kako se rezultati ovih triju pokusa upravo napadno slažu, a gotovo se isto tako slažu rezultati svih 15 ogleda. Najveći prirod daje gnoj kad se o d m a h zaore. Već samo 6 sati ležanja pokazuje opadanje, jače nakon 24 sata, a vrlo jako opadanje iza 4 dana.

Jako demonstrativna je uporedba sa samo 1/3 doze gnoja, koja je odmah zaorana, pa se lijepo vidi, da dvaputa veća količina gnoja, zaorana nakon 4 dana daje manji prirod od jednog gnoja odmah zaoranog.

Ovi su pokusi naročito poučni za naše prilike, jer naši gospodari, rijetko ili nikada ne zaoravaju gnoj odmah, već ga ostavljaju dulje ili kraće vrijeme, a katkada jako dugačko, da leži nezaoran. Gornji nam podaci jasno i uvjerljivo pokazuju koliko oni kod toga gube.

Dr. M. Korić.

Štvaranje odlika pšenice za brdovite krajeve. (Creation de variétés de blé pour les régions montagneuses — par le dr. G. Martinet. — La question du blé — Rome 1928.) Direktor federativne stanice za ispitivanje i kontrolu sjemenja u Lausani dr. G. Martinet održao je na I. internacinalnoj konferenci u Rimu 1927. predavanje pod gornjim naslovom, u kojem je iznio svoja iskustva na oplemenjivanju bilja u brdovitim krajevima.

Najteži je problem za gorovite krajeve naći vrst, koja će biti stalna i držati neko ravnovjesje između povoljnih i nepovoljnih godina. Nije teško uzgojiti vrst, koja će za dobrih godina obilno uroditi, a opet stradati za nepovoljnih. Mnogo je teže proizvesti jednu stalniju, otporniju, koja će davati priličan prirod

i za posve nepovoljnih godina, kojima obiluju ovakovi gorski krajevi.

Najboljim se ishodišnim materijalom pokazala selekcija domaćih vrsti koje su ondje već od pamtivjeka i dobro prilagođene tamošnjoj klimi. Posve je neuspjelo uvadjanje stranih vrsti, pa makar i iz slične klime. No ovi domaći tipovi ne posjeduju ona svojstva, koja iziskuje moderna poljoprivreda sa boljom obradom zemlje i jakim gnojenjem, jer imaju slabu vlat i nedovoljnu asimilatornu snagu, pa uza sve dobro podnašanje klime ne mogu dati prirod. Selekcijom su se dali nešto popraviti, ali se ustanovilo, da u njima ne postoje linije jače slame i veće asimilatorne snage.

Povoljne vrsti su se mogle proizvesti jedino križanjem domaćih sa produktivnim stranima. Radovi su pokazali, da strane vrsti i ako nisu aklimatizovane za gorske krajeve u nekoliko godina ispolje mutacije, koje znatno bolje podnašaju gorsku klimu. Autor drži da je ova pojava mutacija pokušaj prirode da se prilagodi i učvrsti u novom miljeu.

Križanje i selekcija za brdske krajeve se može provesti samo na licu mjesta radi specijalnog karaktera gorske klime.

Dr. M. Korić.

Prof. Dr. V. Mandekić, Džepni poljoprivredni kalendar za godinu 1930. Zagreb, V. godište. Kalendar sadržaje obilan stručni materijal, tvrdo je ukoričen i u vrlo zgodnom džepnom formatu.

Iz redakcije

Naredni brojevi našega lista donose između inoga i slijedeće članke:

Prof. dr. Ernst Laur, direktor švicarskoga Seljačkoga Saveza. Poboľšanje položaja poljoprivrede rješenjem problema žita.

Momčilo Janković, potpredsjednik Pojisko-Jugoslavenske Trgovačke Komore u Varšavi: Istorijska i privredna slika Poljske.

Konferencija Ministarstva poljoprivrede i načelnika poljoprivrednih odjeljenja banskih uprava, te predstojnika znanstvenih zavoda naših poljoprivrednih fakulteta održana 28.—30. januara 1930.

Ing. Ivan M. Varga, tajnik Glavnog Zadrugnog Saveza Kraljevine Jugoslavije u Beogradu: Prošlost i budućnost našega zadrugarstva.

Stanko Ožanić, oblasni poljoprivredni sekretar, u. m. Komiza: Trajnost navrnutе loze.

Dr. Božo Turina, profesor srednje poljoprivredne škole u Križevcima: Naš livadarski pokret.

Dr. Mirko Korić, profesor srednje poljoprivredne škole u Križevcima: Problem našega gospodarskog školstva.

Dr. Mirko Korić, profesor srednje poljoprivredne škole u Križevcima: Važnost biocenoškog kompleksa za poljoprivredu.

Ing. Ante Makar, gospodarski nadzornik u Zagrebu: Natjecanje traktora u pokusnom oranju u Osijeku.

Latinica i cirilica u našem listu. U našem listu upotrebljavat će se jednako